

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa

o kontrole realizácie internej časti maturitnej skúšky – teoretickej časti odbornej zložky v strednej odbornej škole v školskom roku 2017/2018 v SR

Stav realizácie internej časti maturitnej skúšky v predmete *teoretická časť odbornej zložky* sa zisťoval v **21** školách (4,7 % z celkového počtu stredných odborných škôl v SR), z nich boli **3** súkromné. Vyučovaci jazyk slovenský malo **19** subjektov a **2** školy boli s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským.

Pripravenosť školy na internú časť maturitnej skúšky z predmetu teoretická časť odbornej zložky

Pre kontrolované študijné odbory v jednotlivých stredných odborných školách (SOŠ) príslušné okresné úrady v sídle krajov ustanovili predsedov predmetových maturitných komisií (PMK). V určenom termíne do komisií **vymenovali** riaditelia škôl **skúšajúcich** z radov pedagogických zamestnancov, pričom v 2 SOŠ¹ sa zistilo nerešpektovanie ich požadovaných kvalifikačných predpokladov na vyučovanie predmetu, z ktorého sa skúška vykonávala. Svojich **zástupcov** pre odbornú zložku maturitnej skúšky (MS) **delegovali** aj subjekty koordinácie odborného vzdelávania a prípravy. Celkom do 18 PMK nominovali **4** (22 %) členov (*pre kontrolované študijné odbory v 3 školách nebola určená vecná pôsobnosť príslušnej stavovskej organizácie alebo profesijnej organizácie*), ktorých riaditelia v stanovenej lehote vymenovali za skúšajúcich MS a zaslali im vymenúvacie dekréty. Možnosť prizvať odborníka z praxe využili 3 SOŠ.

Témy pre odbornú zložku MS boli vyhotovené v požadovanom počte, nechýbali zoznamy učebných pomôcok, ktoré môžu žiaci pri príprave a odpovedi používať a zároveň boli vypracované aj v súlade s výkonovými štandardmi pre teoretické vzdelávanie pre príslušný študijný odbor (*uvedené v štátnom vzdelávacom programe pre odborné vzdelávanie a prípravu*). V danom termíne ich riaditelia a následne i predsedovia PMK schválili. Na **vyjadrenie vecne príslušnej organizácii** témy nepredložil 1 subjekt² a 1 SOŠ³ k ich obsahu nedostala žiadne stanovisko – na jej žiadosť nereagovala **Republiková únia zamestnávateľov**. V ďalšej škole⁴ sa zástupca Republikovej únie zamestnávateľov vyjadril k témam len ústne, ostatné organizácie v určenej lehote posúdili témy kladne a v písomných stanoviskách k nim poskytli súhlas.

Priebeh a organizácia maturitnej skúšky z predmetu teoretická časť odbornej zložky

Preverovanie vedomostí absolventov sa uskutočňovalo v priaznivej atmosfére, **čas** určený na ich prípravu a ústnu odpoveď bol rešpektovaný, akceptovaný bol i najvyšší povolený **počet skúšaných** v jednom dni. V 1 SOŠ⁵ však žiaci z dôvodu nevhodnej organizácie nekonali MS za sústavnej prítomnosti všetkých vymenovaných skúšajúcich PMK (*niektorí boli vymenovaní do 2 PMK, v ktorých sa MS vykonávali súčasne, skúšajúci sa v komisiách striedali podľa potreby*).

Riadené rozhovory so žiakmi sa realizovali korektne a kultivovane, otázky boli formulované zrozumiteľne, prevažne stimulovali k ucelenému jazykovému prejavu. Členovia

---

¹ Stredná odborná škola elektrotechnická, Sibírska 1, Trnava; Stredná odborná škola, Ivánska cesta 21, Bratislava

² Obchodná akadémia, Komenského 3 425/18, Trebišov

³ Stredná odborná škola, Námestie SNP 5, Partizánske

⁴ Súkromná obchodná akadémia, SNP 16, Žiar nad Hronom

⁵ Pedagogická a sociálna akadémia, SNP 509/116, Turčianske Teplice

PMK v dialógu jednotlivcom poskytovali zväčša dostatočný priestor na samostatné prezentovanie získaných vedomostí, povzbudzovali k vyjadrovaniu vlastného stanoviska a k uvádzaniu praktických príkladov. Podnecovali jednotlivcov tiež k využívaniu písomnej prípravy i schválených učebných pomôcok, ale vyskytlo sa aj ich málo efektívne a zmysluplné uplatňovanie pri ústnej odpovedi (*žiaci⁶ odboru mechanik strojov a zariadení používali počítač s dataprojektorom len na zobrazovanie vyžrebovaných tém, a nie ako pomôcku pre využívanie aplikačných softvérov, dokumentov textového a grafického charakteru*).

Viacerí absolventi dokázali pri skúške prepájať teóriu s praxou, uplatniť skúsenosti a zručnosti získané počas praktickej prípravy. Častejšie žiaci menej úspešní počas štúdia nevedeli adekvátne reagovať ani na doplňujúce otázky, mali problémy aj pri aktívnom vyjadrovaní sa, ich komunikatívne zručnosti boli obmedzené na jednoduché odpovede bez akejkoľvek argumentácie, vyskytovali sa i nedostatky v používaní odbornej terminológie. Vo všeobecnosti boli absolventi v menšej miere schopní zdôvodňovať svoje stanoviská k nastolenému odbornému problému skúšajúceho s využitím vecných dôkazov. **Úroveň preukázaných poznatkov** vo vzťahu k cieľovým požiadavkám na vedomosti a zručnosti pre jednotlivé študijné odbory bola rôzna (*do značnej miery ovplyvnená charakterom konkrétnych odborov*), obvykle sa zhodovala so vzdelávacími výsledkami počas štúdia. Pri výslednej známke zvyčajne nebolo v jednotlivých školách potrebné prihliadať na stupne prospechu počas štúdia z predmetov vzdelávacej oblasti teoretické vzdelávanie, s výnimkou 2 SOŠ⁷, v ktorých žiaci počas štúdia dosahovali výrazne lepšie výsledky ako preukázali na MS (42 % absolventov – odbor technik informačných a telekomunikačných technológií; 29 % žiakov – odbor grafik digitálnych médií). **Hodnotenie a klasifikácia** sa v kontrolovaných PMK realizovali v zmysle príslušných právnych predpisov, okrem 1 subjektu⁸ (*odbor grafik digitálnych médií – škola vypracovala vlastný systém hodnotenia, v ktorom jasne nezadefinovala kritériá hodnotenia stanovené všeobecne záväzným právnym predpisom, hodnotenie jednotlivých úloh bolo zamerané len na základnú obsahovú správnosť odpovede*).

Štúdium ukončovalo 19 žiakov so **zdravotným znevýhodnením**, 2 z nich o úpravu podmienok na vykonanie MS nepožiadali, ostatní mali upravený čas na ústnu skúšku, na jej prípravu aj odpoveď. Následne členovia PMK školou schválené úpravy rešpektovali, pričom 3 absolventi napokon poskytnutú možnosť pri skúške nevyužili.

V činnosti predsedov **PMK** neboli zistené žiadne nedostatky, v čase konania skúšok boli sústavné prítomní, ojedinele sa menej aktívne podieľali na skúšaní absolventov.

Delegovaní zástupcovia vecne príslušných organizácií sa **zúčastnili** teoretickej časti odbornej zložky MS, pri klasifikácii a celkovom hodnotení akceptovali hodnotenie ostatných skúšajúcich, do preverovania vedomostí absolventov sa aktívne zapájali 2 predovšetkým kladením jednoznačne formulovaných otázok smerovaných k aplikácii získaných odborných vedomostí žiakov v reálnej praxi. V dotazníkoch zadaných školskou inšpekciou výrazne pozitívne hodnotili organizáciu i priebeh skúšok. Kladne posudzovali tiež žiakmi využívané schválené učebné pomôcky počas prípravy na ústnu skúšku i pri odpovediach. Nominovaný zástupca jednej z vecne príslušných organizácií vyslovil spokojnosť s vedomosťami žiakov, s ich komunikačnými zručnosťami, so schopnosťou argumentovať, zovšeobecňovať, čo nekorešpondovalo s odpoveďami absolventov a následne ani s hodnotením a klasifikáciou ich odpovedí ostatnými členmi skúšobnej komisie.

Iné zistenia

Republiková únia zamestnávateľov škole v Nitrianskom kraji odporúčala vyhotoviť v budúcom školskom roku zadania teoretickej časti odbornej zložky maturitnej skúšky nielen

⁶ SOŠ obchodu a služieb, M. R. Štefánika 8, Krupina

⁷ Stredná odborná škola, Pod amfiteátrom 7, Levice; Stredná odborná škola elektrotechnická, Sibírska 1, Trnava

⁸ Stredná odborná škola elektrotechnická, Sibírska 1, Trnava

v súlade s výkonovými štandardmi a cieľovými požiadavkami na vedomosti a zručnosti, ale zároveň tak, aby žiak vedel využívať a aplikovať vedomosti z rôznych odborných predmetov komplexne s prepojením na odbornú prax.

Záver

Prevažná väčšina SOŠ zaistila organizáciu a priebeh ústnej formy internej časti MS z predmetu teoretická časť odbornej zložky v súlade s právnymi predpismi.

Na návrh predmetových komisií riaditeľa škôl a neskôr i predsedovia PMK schválili v určenej lehote témy pre odbornú zložku vypracované v súlade s výkonovými štandardmi pre teoretické vzdelávanie pre príslušný študijný odbor. Na vyjadrenie vecne príslušnej organizácii ich nepredložil 1 subjekt. V stanovenom termíne boli vymenovaní skúšajúci PMK, ale v 2 SOŠ pedagogickí zamestnanci nespĺňali kvalifikačné predpoklady na vyučovanie predmetu, z ktorého sa skúška vykonávala.

Členovia komisií v pokojnej atmosfére prevažne vhodným spôsobom viedli rozhovory so žiakmi, overovali ich získané poznatky. Vo vzťahu k cieľovým požiadavkám na vedomosti a zručnosti pre jednotlivé študijné odbory bola úroveň preukázaných poznatkov absolventov rôzna, obvykle (s výnimkou 2 SOŠ) sa zhodovala s ich dosahovanými vzdelávacími výsledkami počas štúdia. K pozitívnym skutočnostiam patrilo zistenie, že viacerí pri ústnej odpovedi vedeli uplatniť skúsenosti získané počas praktickej prípravy. Hodnotenie a klasifikácia predmetu sa v kontrolovaných komisiách realizovali v zmysle príslušných právnych noriem, iba v 1 SOŠ vypracovaný vlastný systém hodnotenia, v ktorom chýbali jasne zadefinované právnym predpisom stanovené kritériá, nezabezpečoval objektivitu výsledného hodnotenia absolventov.

Do PMK delegovaní 4 (22 %) zástupcovia vecne príslušných organizácií sa skúšok zúčastnili a počas nich boli sústavne prítomní, ale nie všetci sa do činnosti komisií zapojili aktívne, a nie vždy posudzovali preukázané vedomosti a zručnosti žiakov v zhode s ostatnými členmi skúšobnej komisie. V dotazníkoch zadaných školskou inšpekciou organizáciu a priebeh skúšok hodnotili kladne.

K pretrvávajúcim negatívnym javom opätovne patrilo fakt, že oslovené subjekty koordinácie odborného vzdelávania a prípravy neposkytli školám komplexné a odborné stanoviská k obsahu odbornej zložky maturitných tém v nadväznosti na profil absolventa. Rovnako k negatívnym zisteniam prináležalo neodpovedanie Republikovej únie zamestnávateľov na žiadosť SOŠ (Nitriansky kraj) o vyjadrenie sa k vyhotoveným maturitným témam.

Odporúčania a podnety

Riaditeľom stredných odborných škôl

- hodnotiť v priebehu štúdia objektívne úroveň dosahovaných vedomostí a zručností žiakov
- vymenovať skúšajúcich predmetovej maturitnej komisie z pedagogických zamestnancov spĺňajúcich kvalifikačné predpoklady na vyučovanie predmetu, z ktorého sa skúška vykonáva
- predložiť témy pre teoretickú časť odbornej zložky maturitnej skúšky na vyjadrenie vecne príslušnej stavovskej organizácii alebo profesijnej organizácii
- akceptovať pri vypracovaní vlastného systému hodnotenia kritériá hodnotenia stanovené príslušnou právnou normou
- prizývať do predmetových maturitných komisií odborníkov z praxe – zamestnávateľov, na pracoviskách ktorých žiaci školy vykonávali praktickú prípravu

Stavovským organizáciám a profesijným organizáciám

- delegovať zástupcov do predmetových maturitných komisií pre teoretickú časť odbornej zložky maturitnej skúšky

- prostredníctvom delegovaného zástupcu aktívne sa podieľať na činnosti skúšobnej komisie, na preverovaní vedomostí a zručností absolventov
- posudzovať predložené maturitné témy komplexne a odborne v nadväznosti na profil absolventa, odstrániť formálnosť pri vyjadrovaní sa k ich obsahu